

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO ENERGIAMARKKINAVIRASTON TOIMINNASTA VUONNA 2010

Energiamarkkinaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimintaa sekä tukea ilmastotavoitteiden saavuttamista.

1. Arvio tuloksellisuuden ja sen kehityksen sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Energiamarkkinaviraston keskeisenä tehtävänä sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaisena on vaikuttaa siihen, että sähkö- ja maakaasuverkkopalveluja tarjotaan tehokkaasti, luotettavasti ja kohtuulliseen hintaan. Virastolle on asetettu yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyviä tulostavoitteita, jotka liittyvät sähköjakelun ja maakaasuverkkopalveluiden reaalisen hinnan kehitykseen, sähkömarkkinoiden toimivuuteen sekä sähköjakelun keskeytysten määrään. Lisäksi virastolle on asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita, jotka liittyvät yleisten energiapolitiittisten tavoitteiden edistämiseen sekä toimintaan kasvihuonekaasujen päästökauppaviranomaisena.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat toteutuneet sähkömarkkinoiden toimivuuden sekä sähköjakelun toimitusvarmuuden osalta. Sähköjakeluntoimitusvarmuuden osalta tuoreimmat käytettävissä olevat tunnusluvut koskevat vuotta 2009.

Virastolle asetetuista yhteiskunnallisista vaikuttavuustavoitteista eivät ole toteutuneet sähköjakelun ja maakaasuverkkotoiminnan hinnoittelun kehitykseen liittyvät tavoitteet. Energiamarkkinavirasto on panostanut vuonna 2010 merkittävästi sähköverkko-toiminnan valvonnan kehittämiseen valmistelemalla verkkohinnoittelun suuntaviivoja vuonna 2012 alkavalle uudelle valvontajaksolle. Suuntaviivaluonnokset julkaistiin 14.1.2011. Päätösten vaikuttavuus ilmenee vuosina 2012-2015.

Energiamarkkinavirasto on edistänyt uusiutuvan energian osuuden lisääntymistä osallistumalla aktiivisesti uusiutuvan energian tukijärjestelmän valmisteluun. Lisäksi virasto käynnisti tukijärjestelmän käyttöönoton sisäisen valmistelutyön. Virasto on täyttänyt myös päästökauppaviranomaiselle asetetun vaikuttavuustavoitteen.

Energiamarkkinaviraston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden panos on ollut vuonna 2010 kokonaisuutena arvioiden hyvä. Numeeristen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttaminen riippuu suurelta osin muiden kuin viraston toimenpiteistä. Siirtohintoja nostivat erityisesti verkonhaltijoiden lisääntyneet investoinnit, jotka johtuivat ikääntyvien jakeluverkkojen korvausinvestoinneista, mittaukseen kohdistuvista investoinneista sekä verkkojen toimitusvarmuuden parantamisesta.

Toiminnallinen tehokkuus

Energiamarkkinavirastolle on asetettu toiminnalliseen tehokkuuteen liittyviä tulostavoitteita, jotka kuvaavat tuottavuuden muutosta, taloudellisuutta sekä kannattavuutta ja kustannusvastaavuutta. Näistä tulostavoitteista ovat toteutuneet kannattavuuteen ja kustannusvastaavuuteen liittyvät tavoitteet. Tavoittamatta ovat jääneet tuottavuutta koskevat tavoitteet sekä taloudellisuutta koskevat tavoitteet maakaasumarkkinavaltovonta pois lukien. Tavoitteiden toteutumattomuuteen ovat vaikuttaneet panostus virastolle tulossa olleisiin uusiin tehtäviin sekä verkkovalvonnan kehittämiseen. Sähkömarkkinavaltovonnan ja päästökaupan valvonnan taloudellisuuden heikentymiseen ovat

vaikuttaneet myös heikentyneen yleisen talouskehityksen vuoksi tapahtunut sähkönkulutuksen ja hiilidioksidipäästöjen määrän väheneminen.

Tuotokset ja laadunhallinta

Energiamarkkinavirastolle on asetettu tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyviä tulostavoitteita viraston kaikille toimintasektoreille. Energiamarkkinavirasto on täyttänyt tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyvät tavoitteet kokonaisuutena arvioiden hyvin kaikilla kolmella toimintasektorillaan. Energiamarkkinavirasto on panostanut merkittävästi vaikuttamiseen EU-tason ja pohjoismaisen tason sääntelyviranomaisten yhteistyössä. Sääntelyviranomaisten lakisääteinen yhteistyö vaikuttaa merkittävästi energiasäätelymarkkinoiden sääntelyn kehitykseen ja on siten tärkeää energiantensiiviselle Suomelle. Vastaavalla tavalla virasto on toiminut aktiivisesti EU:n päästökauppajärjestelmän sekä Kioton rekisterijärjestelmän kansainvälisessä yhteistyössä. Viraston panos EU:n sääntelyviranomaisten yhteistyön kautta tapahtuvaan EU:n tukkusähkötalouden tavoitemallin ja sääntelyn kehittämiseen on ollut aktiivista ja erittäin tuloksellista.

Energiamarkkinaviraston sähköverkkovalvonnassa on vuonna 2010 ja talvella 2011 tullut esille yksittäisiä ratkaisuja, joissa viraston antamissa ratkaisuisa tulkintalinjat on valittu huomioimatta kyseessä olevan lainsäädännön tavoitteita.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Viraston henkilöstövoimavarojen käytön haasteena on perinteisesti ollut tehtävien ja resurssien yhteensovittaminen. Vuonna 2010 tilanne on ollut tältä osin kohtuullisesti tasapainossa. Viraston tehtävien täyttämisen edellyttämien henkilöstöresurssien varmistaminen pysyy haasteena myös jatkossa, koska EU-taustaisen energiapolitiittisen ohjauksen lisääntyminen mm. biopolttoaineiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämiseksi edellyttää kokonaan uusia resursseja operatiivisella tasolla.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavoitteiden kannalta sekä kehittämistarpeet

Energiamarkkinaviraston toiminnan raportointi on ollut riittävää. Virasto on pyrkinyt systemaattisesti vastaamaan sille asetettuihin tulostavoitteisiin. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen raportointi on kattanut tulossopimuksen kaikki osa-alueet. Tulostavoitteiden toteutuminen ja poikkeamat tavoitteista on raportoitu ministeriön näkökulmasta asianmukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tilintarkastuskertomuksessa kiinnittänyt huomiota puutteisiin Energiamarkkinaviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa. Ministeriö on osaltaan todennut kustannusvastaavuuslaskennan dokumentoinnin haasteellisuuden Energiamarkkinaviraston maksuasetuksen valmistelun yhteydessä.

3. Toimenpiteet, joihin Energiamarkkinaviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö toteaa Energiamarkkinaviraston saavuttaneen sille asetetut keskeiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuustavoitteet kokonaisuutena arvioiden hyvin. Energiamarkkinavirasto on toiminut hallinnonalan strategisten tavoitteiden ja tulossopimuksessa sovitujen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Energiapolitiikan tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta Energiamarkkinaviraston tulisi kuitenkin jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että viraston henkilökuntaa koulutetaan tuntemaan entistä paremmin sen tehtäviin kuuluvan lainsäädännön ja siihen pohjautuvien ohjausjärjestelmien tavoitteet.

Energiamarkkinaviraston tulee jatkaa toimenpiteitä maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskennan kehittämiseksi.

Helsingissä, 30 päivänä toukokuuta 2011

Esa Härmälä
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Arto Rajala
Hallitusneuvos